

gemeente
Het Hogeland

Evaluatie beleid kleinschalige duurzame energie opwekking Het Hogeland

Mei 2021

Team Duurzaamheid, Alexandra Das

Inleiding

In aanloop naar de herindeling is door de toenmalige gemeenten Bedum, De Marne, Winsum en Eemsmond een zonnevisie opgesteld, die zowel groot- als kleinschalig beleid bevatte.

Provinciaal beleid vereiste (en vereist nog steeds) op grond van de Provinciale Omgevings Verordening (POV) zo'n visie, om mee te kunnen werken aan zonneparken groter dan 1 ha en niet aansluitend aan stedelijk gebied. Daarbij hanteert de provincie een strengere definitie van het begrip aansluitend dan wij dat doen in onze visie. Het niet hebben van zo'n visie betekende dat ook niet kon worden meegewerkt aan kleinschalige lokale initiatieven rondom de dorpen. Deze visie is niet vastgesteld omdat er geen overeenstemming was over het grootschalige deel van de visie.

Er lagen op dat moment aanvragen van lokale initiatieven die aan de gang wilden met duurzame energieopwek, waaronder 'zon op grond'. Deze initiatieven hadden vaak al een lang traject achter de rug, en hadden diverse obstakels moeten overwinnen, tot zij nu eindelijk bij de eindstreep van uitvoering waren aanbeld. Het was van groot belang om deze lokale initiatieven zoveel mogelijk te steunen. Enerzijds omdat zij bijdragen aan de duurzaamheidsdoelen van de gemeente en juist ook omdat zij geworteld zijn in de gemeenschap. Daarom is besloten om alleen een visie voor kleinschalige duurzame energieopwekking op te stellen. Deze visie is op 2 oktober 2019 door de raad van gemeente Het Hogeland vastgesteld.

In het beleid staat opgenomen dat de raad jaarlijks over de voortgang [wordt] geïnformeerd. Aan de hand daarvan wordt beoordeeld of dit beleid en/of de gemeentelijke inzet moet worden aangepast. (p.29)

Met deze notitie informeren wij u over de huidige stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het beleid duurzame kleinschalige energieopwekking Het Hogeland.... Daarnaast gaan we in op een aantal aspecten van het beleid die wellicht verduidelijking behoeven.

Er is voor gekozen om niet alleen te rapporteren over de voortgang. Ook wordt het beleid uitgebreid geëvalueerd. Hiervoor zijn diverse partijen bevroegd.

Een eerste aanzet tot deze evaluatie heeft plaatsgevonden op 13 januari 2021, waarin de raad is geïnformeerd over de tot dan toe ingediende mogelijke projecten. Geen van deze projecten is tot nu toe gerealiseerd. De meeste verkeren in de fase van vooroverleg. Voor 1 van de projecten heeft een ontwerpvergunning ter inzage gelegen, maar de definitieve vergunning is nog niet verleend. Voor een ander project is inmiddels de vergunningaanvraag ingediend. Meerdere raadsleden hebben hun mening gegeven over het beleid, en ook verduidelijkende vragen gesteld.

Daarnaast is aan de energie coöperaties gevraagd naar hun mening over het huidige beleid, de werkbaarheid en mogelijke verbeterpunten. Naast de energie coöperaties is ook aan de commerciële ontwikkelaars gevraagd naar hun mening. Ook de provincie heeft een reactie gegeven op het beleid. Omdat geen van de projecten daadwerkelijk in uitvoering is, is er op dit moment voor gekozen om geen raadpleging van inwoners te doen. Communicatie over de projecten ligt bij de initiatiefnemers.

Deze notitie is als volgt opgebouwd:

- 1) Allereerst wordt een kort overzicht gegeven van de inhoud van het beleid. Dit wordt aangevuld met een tabel die toelicht wat de consequenties zijn van de huidige systematiek. Ook zijn wat links naar visualisaties van zonneparken toegevoegd, en wat afbeeldingen van hoe zo'n park er uit kan zien.

- 2) De reacties worden gebundeld en op grond daarvan wordt aangegeven op welke manier het beleid tekstueel gewijzigd zal worden. Dit is de eigenlijke evaluatie. De volledige reacties staan in de bijlagen.

Daarnaast is een bijlage toegevoegd waarin het proces van vergunningverlening is beschreven (bijlage 1).

Kenmerken van het huidige beleid

Hieronder worden de kenmerken van het huidige beleid kort uitgelicht.

1. Afhankelijkheid grootte van het park gerelateerd aan energievraag

De grootte van een zonnepark is afhankelijk van de **energievraag** van de kern waar het bij geplaatst wordt. Voor een zonnepark bij een bedrijventerrein kan het bijvoorbeeld gaan om de energievraag van dat bedrijventerrein. Het bedrijventerrein wordt dan als het ware als een woonwijk gezien. Dit is vergelijkbaar met het schaal-bij-schaal-principe dat ook in de RES wordt gehanteerd.

In onderstaande tabel is voor een aantal plaatsen weergegeven wat dit betekent voor de hoeveelheid hectares zonnepark die mogelijk zijn rondom een dorp. In deze cijfers is geen rekening gehouden met aanwezig mkb, hoewel dat wel zou moeten worden meegerekend. Het aantal hectares zou in de praktijk dus nog groter kunnen zijn. Er wordt uitgegaan van een vrij ruime opstelling, waardoor een goede landschappelijke inpassing mogelijk is, en ook meervoudig grondgebruik kan worden gerealiseerd. Een schatting die in het beleid wordt gemaakt is dat voor het energiegebruik van ca 250 huishoudens 1 hectare zon voldoende zal zijn.

De volledige lijst is in bijlage 2 te vinden.

plaats	aantal huishoudens	ha (1 ha voor 250 huishoudens)
Het Hogeland	21434	85,7
Bedum	3250	13,0
Zuidwolde	420	1,7
Onderdendam	230	0,9
Winsum	3045	12,2
Baflo	815	3,3
Uithuizen	2415	9,7
Uithuizermeeden	1175	4,7
Roodeschool	385	1,5
Kantens	270	1,1
Usquert	575	2,3
Warffum	950	3,8
Ulrum	630	2,5
Zoutkamp	565	2,3
Lauwersoog	70	0,3
Wehe-Den Hoorn	350	1,7
Leens	730	2,9
Warfhuizen	110	0,4
Schouwerzijl	50	0,2
Zuurdijk	55	0,2
Eenrum	645	2,6
Pieterburen	160	0,6
Westernieland	95	0,4
Kloosterburen	285	1,1
Kleine Huisjes	40	0,2

2. 50% lokaal eigendom.

In het beleid wordt dit als volgt omschreven:

Lokaal eigendom kan op meerdere manieren tot uiting komen:

- de lokale gemeenschap investeert voor minstens 50% mee en is daarmee voor een deel economisch eigenaar van het project, en ontvangt ook de winsten daarvan.
- -er wordt door anderen geïnvesteerd, maar minstens 50% van de opbrengsten van het project komen ten goede aan de lokale bevolking, bijvoorbeeld door deze te storten in een gebiedsfonds. Ook de gemeente kan deze rol op zich nemen.
- -als op een kleinschalig bedrijventerrein de bedrijven de opgewekte energie gebruiken, wordt dit ook gezien als lokaal eigendom.

In de praktijk wordt dit idealiter ingevuld doordat een lokale energie coöperatie betrokken is.

3) Draagvlak

50% lokaal eigendom betekent niet persé dat er dan ook **draagvlak** is voor het project. Dat zal onderzocht moeten worden. Ook moet er vooraf uitgebreid worden gecommuniceerd met omwonenden. Het initiatief voor de communicatie ligt bij de initiatiefnemers van het park, niet bij de gemeente. Draagvlak is één van de factoren die worden meegenomen in de belangenafweging die de gemeente maakt ten aanzien van het project.

4. Situering

Een zonnepark zal worden gesitueerd **aangrenzend aan een kern**, zodanig dat het gevoelsmatig bij de bebouwingsstructuur van het dorp hoort.

5) Landschappelijke inpassing

Daarnaast is er altijd een goede **landschappelijke inpassing** nodig. Er is geen keuze gemaakt voor een bepaalde opstelling of hoogte van de panelen. De inpassing moet passen bij bestaande structuren, zoals bv. een beukenhaag rond een kerkhof.

Hieronder volgen wat voorbeelden van hoe een landschappelijke inpassing eruit kan zien.

Zonneparken

Om een beeld te geven van hoe een ingepast en een niet ingepast zonnepark eruit ziet, staan hieronder staan wat schermafbbeeldingen van visualisaties die door Imagineers gemaakt zijn. De links naar de foto's staan erbij, zodat de foto's op de website bekeken kunnen worden. Op de website kan je met de muis je rondkijken en zo een beter beeld krijgen van hoe het er uit ziet. Door rechts te klikken en "autoplay" te selecteren beweegt het beeld alsof je helemaal ronddraait en om je heen kijkt.

Beide voorbeelden zijn relatief grote parken: 25 ha (waarvan 17 ha zon) en 28 hectare. Het bovenste park in Borger is wel ingepast, het onderste park in Beringe niet. De nummers corresponderen steeds met de nummers op de kaart. De bovenste foto is steeds de huidige situatie, de onderste foto die van het geprojecteerde park.

Het park in Borger is nu in de realisatiefase. Het plan is nog aangepast, nadat de visualisaties zijn gemaakt. **Zonneparken Borger – ingepast**

Zonnepark Daalkampen Borger, 25 ha (waarvan 17 zon), wel ingepast

1 Daalkampen: Poolse Bevrijderslaan

[Daalkampen: Poolse Bevrijderslaan- huidige situatie](#)

[Daalkampen: Poolse Bevrijderslaan- met ingepast zonnepark](#)

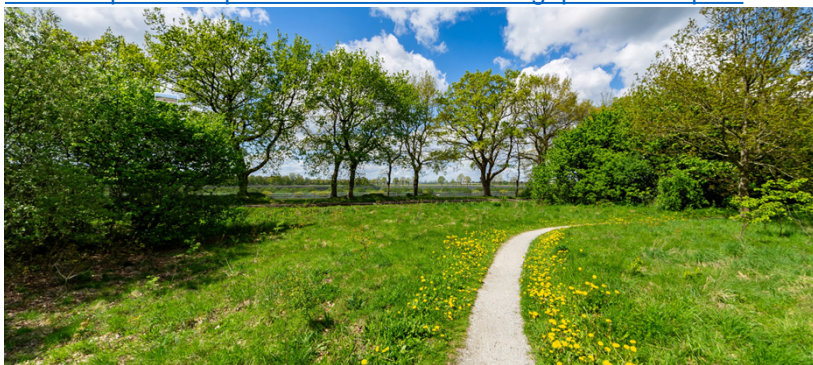

2 Daalkampen Voetpad Trechterbeker

[Daalkampen: Voetpad Trechterbeker- huidige situatie](#)

[Daalkampen: Voetpad Trechterbeker- met ingepast zonnepark](#)

3 Daalkampen Westerdorperstraat

[Daalkampen: Westerdorperstraat- huidige situatie](#)

[Daalkampen: Westerdorperstraat- met ingepast park](#)

Zonnepark Beringen – niet ingepast

Zonnepark Beringe 28 ha niet ingepast

1 Schorfweg

[Beringe: Schorfweg- huidige situatie](#)

[Beringe: Schorfweg- met niet ingepast zonnepark](#)

2 Beringe-West

[Beringe: Beringe-West- huidige situatie](#)

[Beringe: Beringe-West- met niet ingepast zonnepark](#)

3 Heibloemsweg

Beringe: Heibloemsweg- huidige situatie

Beringe: Heibloemsweg- met niet ingepast zonnepark

Wind

Omdat het beleid ook over kleinschalige windenergie gaat, staat hieronder een aantal afbeeldingen van kleine (EAZ-) windmolens, die volgens het kleinschalige beleid ook kunnen worden toegepast voor collectieve opwek.

De molen op de foto's is die van energie coöperatie SamenWind uit Tinallinge.

6) Bijzondere locaties

In het beleid zijn ook **bijzondere locaties** benoemd: de gesloten vuilstort, gaswinningslocaties, of andersoortige locaties met een (voormalige) bijzondere functie. D deze locaties zijn niet in een uitputtende opsomming benoemd.

2. Evaluatie

Voor de evaluatie zijn diverse partijen benaderd. Door verschillende partijen zijn reacties gegeven op het huidige beleid. De evaluatie is gestart met een raadsinformatiebijeenkomst op 13 januari 2021. Een kort verslag van deze bijeenkomst is te vinden in bijlage 3. In bijlage 5 staat de reactie van de gezamenlijke energie coöperaties, in bijlage 6 die van een individuele energie coöperatie. Daarnaast hebben diverse ontwikkelaars telefonisch gereageerd. Een kort overzicht van deze reacties is te vinden in bijlage 7.

2.1 Overzicht reacties

Hieronder wordt een kort overzicht gegeven van deze reacties, gebundeld per onderwerp. Ook wordt daarbij voorgesteld welke tekstuele wijzigingen hieruit voort kunnen komen, en er wordt een toelichting gegeven waarom bepaalde wijzigingen niet worden doorgevoerd.

1 De consequenties van het beleid zijn op voorhand niet voorzien en/of het beleid wordt verschillend uitgelegd

Zowel bij raadsleden als bij ontwikkelaars was niet altijd duidelijk hoe de systematiek van het beleid is, en welke consequenties dat heeft. Door toevoeging van de tabel zou dat inzichtelijker moeten zijn. Het “doel” van het beleid zal duidelijker worden gedefinieerd.

2 Verbetering definitie/meting draagvlak

Op de raadsinformatieavond werd de wens uitgesproken om draagvlak inzichtelijker te maken. Lokaal eigenaarschap kan draagvlak creëren, maar dat is niet altijd voldoende.

Voor het meten van draagvlak zal een voorstel worden gedaan: een “toolkit participatie” zou door de gemeente kunnen worden verstrekt, waarin verschillende onderdelen zitten:

- een verplichting om tenminste één bewonersbijeenkomst te organiseren in de fase van het vooroverleg.
- een vragenlijst die moet worden gebruikt om omwonenden te bevragen; daarbij moet in de reacties duidelijk zijn op welke afstand van het project de respondenten wonen. Vraagpunt is hoeveel mensen de vragenlijst moeten beantwoorden om een goed inzicht te geven, op welke afstand, en hoeveel mensen positief reageren op het park. In deze vragenlijst moet ook duidelijk worden gemaakt onder welke voorwaarden inwoners een zonnepark aanvaardbaar vinden, en er moet ook aandacht zijn voor inwoners met een smalle beurs.
- er kan een verplichting voor visualisatie van het park worden opgenomen, hiertoe kan een lijst worden opgenomen van bedrijven die dit kunnen realiseren.

Een energie coöperatie heeft aan de gemeente gevraagd om niet alleen een faciliterende rol te spelen, maar zich eigenaar te tonen van de energietransitie door deze communicatie richting inwoners op zich te nemen.

Er is juist bewust voor gekozen om het meten en creëren van draagvlak aan de initiatiefnemers te laten. Dit is ook in de geest van de Omgevingswet die er straks aankomt. Een “toolkit” zou daarbij wel kunnen helpen.

Deelname van lokale bedrijven aan realisatie en onderhoud van een park wordt genoemd als mogelijkheid om draagvlak te creëren, en ook om opbrengsten binnen de regio te houden. Dit zal expliciet aan de paragraaf over participatie worden toegevoegd.

Het is overigens duidelijk geworden uit de nu lopende projecten dat het borgen van met name procesparticipatie een zoektocht is, vandaar dat bij nieuwe projecten vroegtijdig wordt gevraagd op

welke manier de initiatiefnemers dit gaan borgen. Zij moeten ook de resultaten daarvan laten zien. De provincie stelt daarnaast voor om met name bij de grotere projecten een gebiedsmanager aan te stellen.

In de participatieparagraaf die bij de ruimtelijke onderbouwing hoort moet daarnaast aandacht zijn voor zaken als het voorkomen van energiearmoede.

3 Verduidelijking “bijzondere locaties”

Er is voor gekozen om geen uitputtende lijst op te nemen, om flexibel om te kunnen gaan met de benoeming van een locatie als “bijzonder”. Zo kon een landgoed worden opgenomen als bijzondere locatie. Maar een middenstation van Enexis niet, omdat dat landschappelijk niet wenselijk was. Er zullen meer voorbeelden van bijzondere locaties worden gegeven. Dit zal niet een uitputtende lijst zijn, en het kan zijn dat deze lijst in de loop der tijd wordt aangepast.

4 Stimulering zon op dak

Er wordt gevraagd om eerst de daken vol te leggen, en aan te geven hoe de gemeente dit stimuleert, ook bij grotere (bedrijfs-)daken. Dit zullen we meenemen bij de invoering van de Omgevingswet.

5 Stimuleer bedrijventerreinen en MKB

Er is zowel door de raad als door de energie coöperaties gevraagd om meer aandacht te hebben voor de verduurzaming van bedrijventerreinen. Zo werd ook geopperd dat bedrijven kunnen worden gestimuleerd om zich naast opwek ook met opslag bezig te houden. Geconstateerd werd dat de grotere bedrijven niet onder de “bebouwde omgeving” vallen, maar wel koppelkansen bieden, evenals de (oude) NAM-locaties. Bedrijventerreinen kunnen worden gezien als aparte wijk. In het beleid zal hier een aparte paragraaf aan worden gewijd.

6 Omvang en locatie zonneparken

6.1 “Passend bij de structuur van het dorp” is niet altijd duidelijk, zou niet toch “grootte” moeten worden gedefinieerd?

De systematiek om de grootte van het park te koppelen aan de energievraag zorgt voor een koppeling van gebruik aan opwek. Er is bewust voor gekozen om niet een bepaalde grootte te hanteren. Het toevoegen van de excel-tabel moet meer inzicht geven in hoe groot deze parken kunnen worden op basis van de energievraag.

6.2 Aangrenzend aan de bebouwing of juist in het buitengebied?

Er is voor gekozen om het buitengebied en open landschap te ontzien en voor de kleinschalige parken aan te sluiten bij de bebouwing. Ook de provincie heeft moeite om mee te werken aan locaties los in het buitengebied. Daarentegen geven ook de energie coöperaties aan dat er wellicht locaties te vinden zijn los van de dorpsstructuren waar grotere parken minder ingrijpend in de leefomgeving zijn. Zowel de energie coöperaties als de ontwikkelaars geven aan dat grootschalige ontwikkeling soms de voorkeur heeft boven kleine parken. De energie coöperaties geven daarnaast aan dat “versnippering” niet erg is, als er maar draagvlak is.

Ons voorstel is om de huidige verwoording aan te houden, en het buitengebied mee te nemen met grootschalig beleid.

6.3 Wel of geen gebieden aanwijzen?

Er is bewust gekozen om geen gebieden aan te wijzen omdat het initiatief bij de aanvrager van een park ligt, en om grondspeculatie te voorkomen. Toch heeft dit bv. in Winsum geleid tot diverse aanvragen die op landschappelijke aspecten werden afgewezen, en was daar duidelijk dat er eigenlijk maar één of twee locaties geschikt zijn. Dit probleem kan zich blijven voordoen, maar vanwege bovengenoemde reden is het niet wenselijk om gebieden aan te wijzen.

7 Verduidelijking landschappelijke afweging

Landschappelijke kwaliteit is niet letterlijk gedefinieerd, maar wordt altijd gedefinieerd door de hele omgeving in ogenschouw te nemen. Dat is de essentie van het maatwerkadvies. Hierbij zijn diverse specialisten van zowel binnen als buiten de gemeente betrokken, zoals in hoofdstuk 2 werd aangegeven. Om te laten zien hoe een ingepast zonnepark eruit kan zien zijn in hoofdstuk 1 verschillende visualisaties opgenomen. De plaatjes in het beleid zijn niet allemaal even duidelijk: het gaat om fictieve locaties. Hier zal een verduidelijkende opmerking over worden gemaakt.

Er wordt aangegeven om een meer integrale afweging te maken van verschillende gebruiksmogelijkheden van een gebied, zoals woningbouw, landbouw, natuur, recreatie en educatie. Een voorstel is ook om de primaire functie van een gebied vast te stellen en andere functies daaraan ondergeschikt te maken. In het beleid is wel het een en ander opgenomen over de verschillende functies, aandacht voor ecologie en afweging bij het gebruik van goede landbouwgrond. Hierover kan een afzonderlijke, verduidelijkende paragraaf worden opgenomen, zodat de integrale afwegingsgronden meer inzichtelijk zijn. Ook de roep om meervoudig grondgebruik (die al wel in het beleid staat) kan in deze paragraaf duidelijker naar voren komen.

Ook werd in de raadsbijeenkomst geopperd dat een meer sturende rol van de provincie nodig kan zijn. De provincie heeft een grote rol als het gaat om het borgen van landschappelijke kwaliteit. De provincie kan op grond daarvan weigeren mee te werken aan een project. Daarmee is een meer sturende rol van de provincie niet nodig.

Daarnaast wordt door een energie coöperatie gevraagd om juist wel een maximale hoogte voor de zonnepanelen aan te geven, en deze zo dicht mogelijk op elkaar te zetten voor maximaal rendement. Er is juist voor gekozen om dit vrij te laten i.v.m. de landschappelijke inpassing, en een ruime opstelling te kiezen om meervoudig grondgebruik mogelijk te maken. Daarnaast geeft deze coöperatie aan dat de randstroken zo productief mogelijk moeten worden gebruikt. Dat is onderdeel van de integrale afweging.

8 Lokaal eigenaarschap

In de raadsbijeenkomst werd een aantal vragen gesteld over de definitie van lokaal eigendom, en de mogelijke ontwikkeling door commerciële bedrijven.

In de omschrijving hoe lokaal eigendom moet worden ingevuld staat ook dat dit door de lokale gemeenschap moet gebeuren, of dat de baten moeten terugvloeien naar de lokale gemeenschap. Wellicht kan dit duidelijker worden verwoord, zodat duidelijk is dat het niet om één eigenaar kan gaan. Ontwikkeling door alleen commerciële bedrijven is dus niet mogelijk, er zal in principe een lokale partij bij betrokken zijn. De energie coöperaties geven aan dat zij 50% lokaal eigendom ook voor grotere projecten kunnen realiseren. Als het niet mogelijk is om een lokale energie coöperatie te laten mee-ontwikkelen, is een alternatief dat geld kan worden gestort in een gebiedsfonds.

Overigens staat in het beleid dat het om minimaal 50% lokaal eigendom moet gaan. Onlangs is het “methodenboek lokaal eigendom” van de RES verschenen, waarin ook wordt aangedrongen op meer dan 50% lokaal eigendom, vooral bij kleinere projecten.

In dit methodenboek staan ook manieren beschreven om een gebiedsfonds in te richten. De gemeente is nu bezig met het inrichten van zo'n fonds, en zal daarbij de suggesties uit het methodenboek meenemen. De energie coöperaties geven aan dat zij liever zelf ontwikkelen dan dat er geld in een gebiedsfonds wordt gestort, maar in de praktijk is dat niet altijd mogelijk.

Door een ontwikkelaar wordt aangegeven dat voor een haalbare business case wellicht ook de mogelijkheid van grotere dorpsmolens moet worden onderzocht. Deze onderzoeksmogelijkheid staat al in het beleid. De vraag zal vanuit de lokale gemeenschap moeten komen. Op het ogenblik geeft provinciaal beleid hiervoor geen mogelijkheden.

9 Aandacht voor andere vormen van duurzame energieopwek

Een raadslid gaf aan dat er ook aandacht zou moeten zijn voor andere vormen van duurzame energieopwek. In de inleiding van het beleid staat dat het om alle vormen van duurzame opwek gaat. De visie focust vervolgens erg op zon, (en in mindere mate op wind), omdat juist voor zon de provincie eist dat er beleid ligt. Daarnaast wordt er ook ingegaan op de mogelijke ontwikkeling van smartgrids en opslag. Het onderzoeken en stimuleren van opslag is ook een wens van de energie coöperaties. Hier kan een aparte paragraaf aan worden gewijd.

10 Zorgen over ruimte op het net

Op de raadsbijeenkomst werden zorgen geuit over de ruimte op het net. Deze projecten worden gerealiseerd met SDE-subsidies (Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie). Die wordt niet meer gegeven als er geen netaansluiting ligt. In de praktijk betekent dat soms dat bedrijven eerst de netaansluiting aanvragen en dan pas grond proberen te verwerven. Ook betekent het dat sommige gebieden op dit moment op slot zitten. Het is goed om hierover een paragraaf in het beleid op te nemen en de eis van een netaansluiting te stellen voordat meegewerkt wordt aan een project. Dat voorkomt teleurstelling en inzet van nodeloze tijd aan beide kanten.

2.2. Overzicht voorgestelde tekstuele wijzigingen

Hieronder wordt ter samenvatting een overzicht gegeven van de voorgestelde wijzigingen, en ook nogmaals verduidelijkt waarom sommige voorstellen niet worden doorgevoerd.

Tekstuele wijzigingen en verduidelijking

- Overzichtstabel in excel aan het beleid toevoegen, "doel" van het beleid in de inleiding duidelijker formuleren. Visualisaties toevoegen. Plaatjes van mogelijke locaties aanpassen.
- Een paragraaf opnemen over verduurzaming van bedrijven.
- Integraal ruimtegebruik, aandacht voor ecologie, landbouw, etc.: hierover wordt een afzonderlijke, verduidelijkende paragraaf opgenomen, zodat integrale afwegingsgronden meer inzichtelijk zijn. De roep om meervoudig grondgebruik wordt daarin ook duidelijker geformuleerd. Ook de meer productieve inzet van de "randstroken" is hier onderdeel van. Als een project zich voordoet kan worden onderzocht wat de primaire functie van dat gebied is, en dit zal worden meegenomen in de afweging.
- Er komt een aparte paragraaf over schaarste op het net, waarin wordt aangegeven dat het belangrijk is te weten of aansluiting op het net mogelijk is.
- De verwoording van "lokaal eigendom" zal worden verduidelijkt.
- Andere vormen van duurzame energie, smartgrids en opslag wordt nu benoemd in de inleiding, dat zal een aparte paragraaf worden.
- Deelname van lokale bedrijven aan realisatie en onderhoud van een park opnemen in de paragraaf over participatie. Ook wordt toegevoegd dat in de participatieparagraaf in de

ruimtelijke onderbouwing aandacht moet zijn voor energiedemocratie en hoe wordt omgegaan met mogelijke energie armoede.

- Het begrip “bijzondere locaties” zal nader worden toegelicht, met meer voorbeelden. Dit zal geen uitputtende lijst zijn en de mogelijkheid wordt gelaten om deze tussentijds aan te passen.

Niet overgenomen

De gemeente gaat geen rol spelen in de communicatie naar bewoners: er is juist bewust voor gekozen om het meten en creëren van draagvlak aan de initiatiefnemers te laten. Niet beoordelen op grootte qua oppervlak. Blijven beoordelen op grootte passend bij het energiegebruik. Los in het buitengebied meenemen met grootschalig beleid. Sterkere regierol van provincie: provincie heeft al een sterke rol door betrokkenheid met het maatwerkproject. Geen gebieden aanwijzen omdat dat bij de aanvrager van een park ligt, en om grondspeculatie te voorkomen. Geen maximale hoogte van zonnepanelen aangeven, en ruim blijven plaatsen, voor een optimale landschappelijke inpassing en mogelijk meervoudig grondgebruik. Specifiek beleid maken voor ecologie, landbouw, toerisme, ecologie, etc.: dit wordt opgenomen in een verduidelijkende paragraaf in het huidige beleid.

Afzonderlijk voorstel Toolkit draagvlak meten

In een afzonderlijk voorstel zal worden uitgewerkt hoe een Toolkit om draagvlak te meten eruit komt te zien.

Bijlagen:

1. Volledige excelsheet over kernen en mogelijke grootte zonneparken in de hele gemeente Het Hogeland
2. Overzicht vergunningsprocedure
3. Verslag raadsbijeenkomst 13 januari 2021
4. Reactie gezamenlijke energie coöperaties
5. Reactie individuele energie coöperatie
6. Overzicht reacties ontwikkelaars
7. Reactie provincie